

PATVIRTINTA

Visagino „Žiburio“ pagrindinės mokyklos
direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 31 d.
įsakymu Nr. V-67

VISAGINO „ŽIBURIO“ PAGRINDINĖ MOKYKLA REAGAVIMO Į SMURTĄ IR PATYČIAS TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto prevencijos įgyvendinimo mokykloje tvarka nustato mokyklos lygmens prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą saugios nuo smurto ir patyčių (įskaitant ir patyčias kibernetinėje erdvėje) aplinkos kūrimui mokykloje.

2. Prevencija suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

3. Prevencijos tikslas – sukurti saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką mokykloje, kurioje mokiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklausomi ir vertinami. Psichologinė mokinių savijauta ir saugumas mokykloje susijęs su emocine mokinių, mokyklos darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) (toliau – mokyklos bendruomenės nariai) gerove, jų tarpusavio santykiais.

4. Prevencijos priemonės, nukreiptos į visus mokyklos mokinius, padeda išvengti problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems mokiniams, kuriems visai mokyklai taikomos prevencijos priemonės yra nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos, teikiama švietimo pagalba.

5. Intervencija suprantama kaip mokyklos vadovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų mokyklos darbuotojų (toliau – mokyklos darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

II SKYRIUS MOKYKLOS LYGMUO

6. Saugios aplinkos mokykloje kūrimas apima glaudžiai tarpusavyje susijusius, integraliai veikiančius komponentus: mokyklos veiklą ir valdymą, socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymą, pozityvaus mokyklos mikroklimato kūrimą, mokinių pozityvių vertybių formavimą ir tėvų (globėjų, rūpintojų) įtraukimą/įsitraukimą.

7. Mokyklos veikla ir valdymas:

7.1. atsakomybė: mokyklos vadovas atsako už tvarkos įgyvendinimą mokykloje, sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką. Saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi mokyklos vaiko gerovės komisija;

7.2. vertybės: mokykla puoselėja pozityvias vertybes ir bendruomeniškumą (mandagumą, paslaugumą, rūpinimąsi kitais, pagarbą, pasitikėjimą, solidarumą, lygiateisiškumą ir kt.), kurios atitinka visų mokyklos darbuotojų elgesį ir veiklą;

7.3. elgesio normos: mokykloje susitarta dėl elgesio taisyklių (normų), kuriose aiškiai reglamentuojamas tiek pozityvus/laukiamas, tiek neleistinas/nepageidaujamas mokinių elgesys, numatytos mokinių skatinimo, motyvavimo už pozityvų elgesį priemonės ir būdai, jie yra žinomi ir

suprantami visiems mokyklos bendruomenės nariams, jais vadovaujasi kiekvienas mokyklos darbuotojas, siekdamas atpažinti ir pastiprinti pozityvų mokinių elgesį;

7.4. mokyklos darbuotojų pareigybių aprašuose numatyta atsakomybė už emociškai saugios mokymo(si) aplinkos mokykloje puoselėjimą, reagavimą į smurtą ir patyčias pagal mokyklos nustatytą tvarką;

7.5. mokyklos vadovas įsakymu patvirtina smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo mokykloje tvarką, kurioje:

7.5.1. įtvirtina, kad visi mokyklos darbuotojai reaguoja į smurtą ir patyčias nepriklausomai nuo smurto ir patyčių formos, turinio, lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės ar tautinės priklausomybės ar kitų asmens ypatybių;

7.5.2. nustato pranešimų apie smurtą ir patyčias procedūrą (kokia forma, kam ir per kiek laiko apie smurtą ir patyčias praneša mokyklos bendruomenės nariai);

7.5.3. apibrėžia mokyklos darbuotojų veiksmų seką ir jų tarpusavio bendradarbiavimą, įtarus ar pastebėjus smurtą ar patyčias tarp mokinių;

7.5.4. nustato, kokių priemonių imasi mokyklos vadovas, gavęs pranešimą, kad mokyklos darbuotojas patiria smurtą ar patyčias ar pats smurtauja ar tyčiojasi;

7.5.5. apibrėžia smurto ir patyčių atvejų mokykloje registravimo tvarką (patyčių dinamikos analizei ir atitinkamų prevencijos ir intervencijos priemonių planavimui);

7.5.6. numato švietimo pagalbos ar kitos reikalingos pagalbos (pvz., policijos, medicininės pagalbos) priemones smurtą ar patyčias patyrusiems ar smurtavusiems dalyviams, stebėtojams (mokiniams), tėvams (globėjams, rūpintojams);

7.6. visi mokyklos bendruomenės nariai supažindinami pasirašytinai su mokyklos nustatyta smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarka;

7.7. mokykla, vykdydama veiklas, orientuotas į smurto ir patyčių prevenciją, bendradarbiauja su mokinių tėvais (globėjams, rūpintojams), vietos bendruomene, savivaldybėje esančiomis įstaigomis ar organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis.

8. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas:

8.1. nuosekliai ir reguliariai ugdomi mokinių savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo ir kiti socialiniai įgūdžiai;

8.2. mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas vykdomas:

8.2.1. integruojant į dalyko(-ų) ugdymo turinį;

8.2.2. integruojant į klasių valandėles;

8.2.3. įgyvendinant prevencines programas;

8.2.4. integruojant į neformaliojo vaikų švietimo veiklas, organizuojant prasmingas, bendruomeniškumą, savanorystę, pilietiškumą, saviraiškų dalyvavimą skatinančias veiklas;

8.2.4. kitu mokyklos pasirinktu būdu.

8.3. Pedagoginiai darbuotojai ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

9. Pozityvaus mokyklos mikroklimato kūrimas:

9.1. mokykloje kuriama mokymo(si) aplinka, palanki asmenybės ūgčiai, kuriami pozityvūs, tarpusavio pagarba, parama ir pasitikėjimu, bendromis vertybėmis grįsti santykiai, puoselėjamos mokinių stiprybės ir galios, skatinami ir stiprinami bendrumo, tapatumo ir priklausymo mokyklos bendruomenei jausmai;

9.2. pozityvaus mokyklos mikroklimato kūrimas ir puoselėjimas yra nenutrūkstamas, cikliškas procesas:

9.2.1. mokyklos vaiko gerovės komisija, vadovaudamasi mokyklos veiklos kokybei įsivertinti ir tobulinti skirtais instrumentais ar kitais pasirinktais būdais (apklausa, stebėjimu, pokalbiais ar kt.), reguliariai renka informaciją apie mokymo(si) aplinkos saugumą, mokyklos bendruomenės narių tarpusavio santykius ir identifikuoja aktualias problemas;

9.2.2. pozityvaus mokyklos mikroklimato kūrimu ir pozityvių vertybių puoselėjimu rūpinasi mokyklos vadovas, mokyklos vaiko gerovės komisija, į šį procesą įsitraukia visi mokyklos bendruomenės nariai, sprendimų ieškoma kartu diskutuojant ir tarantis;

9.2.3. numatomos prevencijos ir intervencijos priemonės (toliau – Priemonės), siekiant spręsti identifikuotas problemas, mažinti su jomis susijusius rizikos veiksnius ir didinti apsauginių veiksmų įtaką;

9.2.4. mokyklos darbuotojai pagal pasiskirstytas atsakomybes įgyvendina numatytas Priemones. Priemonių įgyvendinimą koordinuoja mokyklos vadovo paskirtas mokyklos darbuotojas.

10. Mokinių pozityvių vertybių formavimas:

10.1. mokiniai aktyviai dalyvauja kuriant pozityvų mokyklos mikroklimatą, jų nuomonė ir idėjos yra išklausomos ir vertinamos, skatinamas bendruomeniškumas, mokinių saviraiškų dalyvavimas prasmingose veiklose;

10.2. sudaromos galimybės ir skatinamas mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų taikymas ir įtvirtinimas įvairiuose gyvenimo kontekstuose (pvz., skatinama savanorystė, dalyvavimas pilietinėje, socialinėje ir kitoje bendruomeninėje veikloje ir kt.).

11. Tėvų (globėjų, rūpintojų) įtraukimas/įsitraukimas:

11.1. skatinamas tėvų (globėjų, rūpintojų) dalyvavimas kuriant saugią mokymo(si) aplinką mokykloje, įtraukiant juos į Priemonių planavimą ir įgyvendinimą, kitas veiklas, atstovavimą mokyklai vietos bendruomenėje;

11.2. tėvų konsultavimas, informavimas: vykdomas tėvų konsultavimas ir informavimas patyčių ir smurto prevencijos, saugios aplinkos mokykloje kūrimo klausimais.

III SKYRIUS

STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

12.. Prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o ją vykdo visi mokyklos bendruomenės nariai.

13. Mokyklos vadovas paskiria vaiko gerovės komisijos narius ir/ar kitus asmenis, kurie kasmet:

13.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

13.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per metus);

13.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurto analizės duomenimis rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

13.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

13.5. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl smurto prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

13.6. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl Mokyklos smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo tobulinimo;

13.7. atlieka kitus mokyklos smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

14. Klasės vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą, informuoja vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją.

IV SKYRIUS INTERVENCIJA MOKYKLOJE

15. Bet kuris mokyklos bendruomenės narys apie pastebėtą smurto ir patyčių atvejį privalo pranešti mokyklos vadovui. Mokyklos vadovai, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

15.1. įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

15.2. primena mokiniui, kuris smurtauja ar kitaip tyčiojasi, mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles;

15.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

15.4. informuoja klasės vadovą, o jei jo nėra, kitą švietimo pagalbos specialistą, mokytoją, mokyklos vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias ar smurtą;

15.5. kai smurtauja ar smurtą patiria mokinys, mokyklos vadovas apie pastebėtą smurto atvejį nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša ir smurtaujančio (smurtaujančių), ir smurtą patyrusio (patyrusių) mokinio (mokinių) tėvams (globėjams, rūpintojams), ir vaiko teisių ir teisėtų interesų apsaugą užtikrinančiai savivaldybės institucijai pagal kompetenciją.

16. Klasės vadovas, mokyklos vadovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas informuoja mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus) įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias.

17. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias ar smurtą:

17.1. užpildo įvykio fiksavimo formą (priedas);

17.2. įvykio fiksavimo formą registruojama patyčių registravimo žurnale;

17.3. organizuoja individualius pokalbius su patyčių ar smurto dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;

17.4. atlieka kitus Mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos apraše numatytus veiksmus.

17.5. smurtavęs (smurtavę) ir smurtą patyręs (patyrę) mokinys (mokiniai) kartu su jį (juos) lydinčiais tėvais (globėjais, rūpintojais) privalo neatlygintinai nedelsdamas (nedelsdami), bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo apie smurto faktą momento gauti psichologinę pagalbą. Psichologinės pagalbos trukmę nustato psichologas, įvertinęs kiekvieno smurto epizodo aplinkybių visumą ir atsižvelgdamas į švietimo ir mokslo ministro nustatytą psichologinės pagalbos teikimo tvarką.

17.6. Mokyklos vadovas imasi priemonių, kad jo vadovaujamos švietimo įstaigos mokiniai, jų tėvai (globėjai, rūpintojai) turėtų galimybę neatlygintinai gauti psichologinę pagalbą.

17.7. Tais atvejais, kai smurtauja ar smurtą patiria mokytojai, kiti švietimo įstaigos darbuotojai, mokyklos vadovas apie įvykusį smurto faktą nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša savivaldybėje veikiančiai pedagoginei psichologinei tarnybai dėl psichologinės pagalbos teikimo, ir rekomenduoja smurtavusiam ar smurtą patyrusiam asmeniui kreiptis psichologinės pagalbos.

18. Klasės vadovas nesiliaujant patyčioms/smurtui kreipiasi į mokyklos vaiko gerovės komisiją ar konkrečius Mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos apraše nurodytus asmenis ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.

19. Mokyklos vaiko gerovės komisija ar patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuojantys asmenys, įvertinę turimą informaciją:

19.1. numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

19.2. informuoja mokyklos vadovą apie esamą situaciją;

19.3 atlieka kitus mokyklos tvarkos apraše numatytus veiksmus.

20. asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs mokyklos administracijos atstovus, mokytoją, švietimo pagalbos specialistą ar kitą darbuotoją smurtavus prieš mokinį, informuoja mokyklos vadovą, kuris imasi mokyklos tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

21. Mokyklos vadovas, sužinojęs apie mokyklos darbuotojo patiriamas patyčias/smurta, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų Mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos apraše.

22. Kitiems patyčių/smurto dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

23. Tais atvejais, kai mokykloje nėra švietimo pagalbos specialistų ar yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar netikslinga ją teikti mokykloje, klasės vadovas ir/ar mokyklos vadovas nukreipia mokinį ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), kitus patyčių/smurto dalyvius į savivaldybės švietimo pagalbos įstaigą.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.
